

PELTOSAARENPUISTOKOKONAISUUDEN SUUNNITELMASELOSTUS

Kohde

Peltosaari on Riihimäen kaupungin keskustan välittömässä läheisyydessä, rautatieaseman tuntumassa sijaitseva, vajaan 3000 asukkaan lähiö, jonka rakentaminen aloitettiin vuonna 1973. Suurin osa alueen rakennuksista on kerrostaloja. Alueen keskellä alkuperäisesti sijainnut Vantaanjoki siirrettiin nykyiselle paikalleen vuonna 1973, V.I.Oksasenkadun ja Väinö Sinisalonkadun varteen.

Peltosaaren puistokokonaisuus sijoittuu etelästä Väinö Sinisalonkadun viereisestä Vantaanjokiuomasta lähtien Otavankadun länsipuolella Saturnuksen kadulle saakka. Saturnuksen kadun kääntöpaikasta lähtien puistokokonaisuus jatkuu Telluskadulle ja siitä Otavankadun itäpuolella kadun päätteeseen saakka.

Puistokokonaisuuden länsipuolella sijaitsee kerrostalojen lisäksi Tellustori. Itäpuolella ovat Peltosaaren puretun koulun tyhjä tontti ja Peltosaaren päiväkoti Saturnus. Peltosaaren puistokokonaisuus on pinta-alaltaan n. 2,3 ha, yhtenäinen, toiminnallisten alueiden jälkeen kapeana vihreänä jatkumona etenevä puisto.

Alueella on voimassa oleva asemakaava (694 20:6; 694 20:1; 694 20:3). Suunnittelualue on kaavallista puistoa/leikkikenttää lukuun ottamatta Telluskadun ja Karslaskogan leikkipuiston väliin jäävää YS-tonttia. Tuolle tontille, jossa aiemmin sijaitsi Peltosaaren päiväkoti, on haettua poikkemispäätöstä.

Lähtökohdat

Nykytilanne

Peltosaaren puistokokonaisuuden pohjoispäässä on Karlskogan leikkipuisto. Leikkipuiston itäpuolen laitaan sijoittuvat 2–3 m:n korkuiset maastokumpareet. Leikkipuistossa on muutamia leikkivälineitä ja paljon vapaata hiekkapintaista tilaa.

Leikkipuiston ja Peltosaaren toriaukean väliin jää hiekkapintainen avoin alue, jota rajaa lännessä Otavankadun puolella lehmusrivistö. Peltosaaren tori on yhtenäinen avoin tila, jonka koilliskulmassa on vesiallas suihkulähteineen ja kesäkukkaistutuksineen.

Toriaukealta puistokokonaisuus jatkuu kapeana nurmikkopintaisena alueena Väinö Sinisalonkadulle saakka.

Peltosaaren puistokokonaisuudessa on paljon täysikasvuista ja hyväkuntoista puustoa. Marraskuussa 2024 puiston 200 kpl puuta kuntokartoitettiin ja määriteltiin tarvittavat toimenpiteet (Maisemasuunnittelu Hilla-Maaria Karppinen, arboristi Joel Kaisto 30.11.2024). Alueen puusto on pääosin vuorijalavaa, kynäjalavaa ja puistolehmuksia. Lisäksi alueella on vaahteroita, mäntyjä ja yksittäisiä tammia, pihlajia, koivuja sekä orapihlajia. Pensaskasvillisuutta puistokokonaisuudessa ei juurikaan ole.

Osallistaminen

Suunnittelun lähtökohdiksi alueen asukkaita osallistettiin eri tavoin aikavälillä marraskuu 2024-tammikuu 2025. Peltosaaren päiväkotien lapset piirsivät ”unelmien leikkipuistosta” kuvia. Lapsiparlamentti mietti vastauksia siihen, millainen leikkipuisto olisi heidän mielestään paras Peltosaareen. Kotoutujien Olkkarissa ideoita puistoon kyseltiin marraskuussa ja Peltosaaren kierrätyksessä oli osallisuustyöpaja tammikuussa 2025. Lisäksi kaupungin verkkosivuilla oli joulukuusta 2024 tammikuuhun 2025 auki kysely, joka oli kiinnostanut lähes 400 henkilöä. Erilaisia vastauksia kyselyyn saatiin n. 330 kpl. Vastauksista kiteytyivät toivomuksina varsin perinteiset puiston elementit: oleskelua, leikkipaikkoja, pelitilaa ja viihtyisyyttä lisäävää kasvillisuutta, sekä turvallisuutta.

Tavoitteet

Peltosaaren puistokokonaisuuden yleissuunnitelmassa esitetään puiston kehittämistä kaikille käyttäjille soveltuvaksi, turvallisesti koetuksi ja sosiaalisia kohtaamisia mahdollistavaksi olohuoneeksi, josta löytyy sekä toiminnallisuutta lisääviä virikkeitä, että esteettisiä elämyksiä. Yhtäältä halutaan lisätä puistokokonaisuuden moniulotteisuutta ja toiminnallisuutta, toisaalta halutaan säilyttää puistokokonaisuuden selkeä, nykyinen rooli läpikulkupaikkana.

Luonnonmukaisten niittyjen ja hulevesiratkaisujen sadepuutarhojen avulla lisätään puistokokonaisuuden monimuotoisuutta ja mahdollistetaan alueen kasvi- sekä eliölajiston rikastuminen.

Yleissuunnitelmassa tuodaan esiin Vantaanjoen muistuma hulevesipainanteena ja erilaisina päällysteratkaisuina. Muistuman osoittaminen liittää alueen nykyisyyden alueen historiaan.

Yleissuunnittelussa on kiinnitetty huomiota vaihtoehtoihin hulevesiratkaisuihin: nurmikkopainanteet, kivipurot ja sadepuutarhat.

Peltosaaren kadut on nimetty avaruusaiheisesti. Myös puistoon haluttiin tuoda avaruusaiheisia elementtejä lisäämään alueen omaleimaisuutta ja vetovoimaa.

Suunnitelman sisältö

Teemat ja toiminnot

Vantaanjoen muistuma kulkee läpi koko puiston Väinö Sinisalon kadulta lähtien hulevesipainanteena (nurmipainanne) Saturnuksenkadun kääntöpaikalle asti. Tästä eteenpäin Vantaanjoki osoitetaan muistumana, kapeana kivituhkakäytävänä, päättyen ylemmän toriaukion kohdalla laajentuvaksi, perenna-, ja pensaskasvillisuudella vihreytetyksi hulevesipainanteeksi. Kapea kivituhkakäytävä jatkuu edelleen kuljettavana kapeana päällysteenä hulevesirakenteen vieressä. Käytävä (Vantaanjoen muistuma) jatkuu edelleen leikkialueiden vieressä pensas- ja perennakasvillisuuden rajaamana kivipurona (hulevesiratkaisu). Paikoitellen kivipuron voi ylittää puusillan kautta.

Erilaisilla päällysteillä osoitettua Vantaanjoen muistumaa seuraten voi kulkea läpi lähes koko puistokokonaisuuden. Muistumakäytävä liittyy alueen historiaan, osoittaa kulkijalleen alueen erilaisia kasvillisuustyppejä (niityt, pensaat-perennat, nurmikot – monimuotoisuus), näyttää veden käyttäytymismalleja (kivipuro ja hulevesipainanteet), sekä toimii lasten juoksureittinä.

Avaruusteemaa puistokokonaisuuteen tuotiin suunnittelemalla Karlskogan leikkipuistoon avaruusaiheisia leikkivälineitä. Pienemmille lapsille on oma aidattu leikkialueensa. Yhteisöllisyyttä lisäävät pienten leikkialueen jatkeena olevat ”kuukävely trampoliinit” ja ryhmäkeinu, sekä viereiselle alueelle sijoitettu seniorien kuntoilupiste. Tällä toimintojen sijoittelulla ja leikkialueen sekä senioripisteen välissä olevilla, eri toiminnot yhdistävillä kulkuväylillä luodaan mahdollisuus eri-ikäisten sosiaaliseen kohtaamiseen.

Isommille lapsille suunnitellun avaruusleikkialueen elementteinä ovat avaruusrakettiaiheiset monitoimivälineet, köysirata, kuunkamarakumpareet ja kiipeily/oleskelukuutiot. Puistokokonaisuuden Otavankadun päätyyn sijoittuvat aikuisten/nuorten toiminnot: ulkokuntosali ja koripallokenttä.

Leikkipaikkojen viereen jäävät maastokumpareet toimivat talviliukumäkinä.

Leikkipaikkojen viereen on sijoitettu kolme kokoontumispaikkaa, piknik-pöytineen. Kaksi näistä oleskelutiloista on katettuja. Toiminnallisten tilojen lomaan on eri puolille puistoa sijoitettu myös yksittäisiä levähdyspenkkejä rauhoittumiseen. Erilaisia tiloja on suunniteltu lisäämään yhteisöllisyyttä ja mahdollistamaan sosiaaliset kohtaamiset.

Peltosaaren toriaukio on säilytetty avoimena ja perinteisenä kokoontumispaikkana, jossa on riittävästi tilaa tapahtumille. Torille on sijoitettu penkkejä ja pöytäryhmiä oleskeluun. Vihreyttä on lisätty uusilla puuistutuksilla puunympäryspenkkeineen. Oleva vesiaihe kunnostetaan. Toriaukion kiveyksessä toistuu avaruusteema aurinkokuntakuviona.

Nykyinen toriaukio laajenee Telluskadun toiselle puolelle aukioksi, johon sijoittuu taideteos. Aukiot liittyvät toisiinsa yhtenäisellä päällysteellä. Katualueen suunnittelu erillisen katusuunnitelman mukaan.

Uudelle aukiolle sijoittuu kiinteitä nauhamaisia istuintasoja, sekä esiintymislava. Jatkuvat yhtenäiset istuintasot mahdollistavat erilaisen kokoontumisen ja sosiaalisen kanssakäymisen. Istuintasot rajoittuvat toisaalla avoimeen nurmialueeseen, toisaalla kasvillisuuteen. Avaruusteema toistuu tällä aukiolla ”kraateri-istuimina”.

Oleva perinteinen toriaukio perinteisine penkkeineen täydentyy uuden toriaukion erilaisilla ratkaisuilla monipuoliseksi oleskelu- ja tapahtumatilaksi.

Näkymät ja kasvillisuus

Kasvavaa puustoa on säilytetty mahdollisimman paljon. Uutta puustoa on yleissuunnitelmassa osoitettu uusien kulkuväylien puukujanteiksi ja olevien puukujanteiden täydentämiseen. Kukkivia pikkupuita on sijoitettu lisäämään eri toimintojen viihtyisyyttä. Kokonaisuudessaan puisto ja varsinkin toriaukeat on säilytetty avoimina, ilmavina tiloina. Näkymä toriaukiolta toiseen on huomioitu.

Pensas- ja perennakasvillisuudella on paikoin muodostettu joitakin suljetumpia toimintatiloja ja lisätty viihtyisyyttä.

Poistettavien puiden yksilöinti ja tarve tarkentuu vesihuollon saneerauksen suunnittelu yhteydessä.

Otavankadun viereiset kapeat puistoalueet ovat pinnaltaan leikattavaa nurmikkoa. Toriaukioiden, leikkipaikkojen ja Otavankadun väliset alueet ovat leikattavaa nurmikkoa. Leikkipaikan maastokumpareet ja kivipuron viereiset alueet ovat erilaisia niittyalueita.

Käytävät ja päällysteet

Peltosaaren oleva toriaukio ja uusi toriaukio ovat kiveyspintaisia, esteettömiä avoimen ja risteävän liikkumisen tiloja.

Uusia kivituhkapintaisia kävelyväyliä on suunniteltu puistokokonaisuuden pohjoispäähän läpi koko itäpuolen sivustan ja lännen puolella Otavankadun viereen. Leikkipaikkojen läpi, toiminnolta toiselle, pääsee kulkemaan kivituhkapintaisia kulkuväyliä pitkin.

Käytävissä ja päällysteissä huomioidaan esteettömyyden vaatimukset.

Vantaanjoen muistumaa pitkin kuljetaan paikoitellen kapealla, kivituhkapintaisella polulla, paikoitellen kiveyspintaisella polulla.

Kalusteet ja varusteet

Otavankadun ja Telluskadun varrelle, kapeille puistoalueille on sijoitettu yksittäisiä penkkejä levähtämiseen. Penkkien vieressä on tila puiston esteellisille liikkujille (pyörätuoli). Pöytäryhmiä kokoontumiseen löytyy puistokokonaisuuden eri puolilta. Muutamia yksittäisiä penkkejä on sijoitettu Väinö Sinisalonkadun jokiuoman rantaan.

Kalusteissa huomioidaan erilaisten käyttäjien tarpeet (istuinkorkeudet ja käsinojat). Materiaaleissa huomioidaan kestävän kehityksen periaatteet.

Leikkivälineet ovat pääosin avaruusteemaisia. Leikkivälineissä on huomioitu sekä eri-ikäiset käyttäjät, monipuoliset toiminnot, että esteelliset käyttäjät. Senioreille on monipuolisesti välineitä kuntoilupisteessä ja nuorille, sekä aikuisille soveltuvat välineet ovat ulkokuntosalissa.

Peltosaaren puistokokonaisuuteen on sijoitettu tasaisin välimatkoin roska-astioita.

Polkupyöräpaikkoja yleissuunnitelmassa on osoitettu 52 kpl. Runkolukittavat pyörätelineet keskittyvät puiston toiminnalliseen osaan pohjoispuolelle (leikkipaikat ja kuntoilupaikat), sekä torialueelle.

Valaistus

Puiston pääkulkuväylät ja liikennealueet on valaistu pääosin riittävästi ja valaistustekniikka on ajantasaista. Täydentävää valaistusta lisätään uusille toiminta-alueille ja torialueille. Puistoon sijoitettava taideteos valaistaan kohdevaloilla. Uuden valaistuksen suunnittelussa kiinnitetään huomiota häikäisyn estoon.

Hulevesien hallinta

Hulevedet ohjataan maanpinnan kallistuksilla puiston keskialueen hulevesipainanteeseen. Painanteet varustetaan ylivuotokaivoilla ja ylivuotovedet ohjataan hulevesiviemäristöön. Painanteet toimivat biosuodatusrakenteina, joissa hulevesiä pyritään viivyttämään ja imeyttämään maaperään mahdollisimman paljon. Alueen eteläosan hulevesiä ohjataan nurmikkoalueille muotoiltaviin loiviin painanteisiin, jotka myös varustetaan ylivuotokaivoilla.